

geen winst kunnen brengen voor het Koninkrijk Gods. En evenmin zal ze tot de vernieuwing kunnen voeren, die de Schriftster hoopt en verwacht. Want zulk een vernieuwing is niet uit menschen, maar uit God.

C. T.

- ¹⁾ Uitg. van W. L. en J. Brusse's Uitgevers Mij., Rotterdam.
²⁾ Uitg. van Em. Querido's Uitg. Mij., Amsterdam.
³⁾ Uitg. van W. L. en J. Brusse's Uitg. Mij., Rotterdam.
⁴⁾ Van het boekje „Guido Gezelle" gaf ik pas een uitvoerige bespreking in „Stemmen des Tijds", Dec. 1931.
⁵⁾ Ik laat nu ter zijde het treurspel „Thomas More" en de Jeekenspielen over het vredes-ideaal. ⁶⁾ Eerste behandelt een historische stof, de beide laatste spreken in de kenze van het onderwerp voor zich zelf.

In Memoriam: GERRIT WILLEM KNAP.

(Een der oud-leerlingen van wijlen den heer Knap zond ons dit stuk, dat we, ook met het oog op het feit, dat de heer K. ook aan ons blad medewerkte, hier gaarne een plaats geven. Red.)

Dan ga ik op tot Gods altaren.

Dat was de lievelingspsalm van mijnheer Knap. Dit „dan" is zoo plotseling, zoo onverwacht gekomen, dat wij het nog niet recht beseffen kunnen, dat wij hem nooit meer zullen zien, nooit meer zijn stem zullen beluisteren. Immers, vorige week Maandag had hij 's middags en 's avonds nog les gegeven en Dinsdagmorgen was hij niet meer. Zoo van zijn post op aarde afgevoerd om zijn plaats in den hemel in te nemen.

Voor velen onzer en wel inzonderheid voor zijn gezin is dit plotseling verscheiden te abrupt en te onverwacht gekomen, maar aan hem is de genade Gods bewezen, die hem het moeilijke afscheid van degenen, die hem lief en dierbaar waren bespaarde.

Mogen zijn verwanten en kennissen troost putten uit de wetenschap, dat het „waarom" eens een antwoord zal ontvangen in het „daarom".

Mijnheer Knap is niet meer, maar zijn werken volgen hem na.

Niet alleen in de zichtbare producten van zijn geest, zijn schilderijen, welke getuigen van zijn zoonals hij het zelf zoo gaarne met grooten oerbied noemde — kunstenaarschap bij de gratie Gods, maar bovendien in het zaad, dat hij gezaaid heeft in vele harten.

Want voor alles en in alles was mijnheer Knap Calvinist.

Zijn leven is geweest een leven van zoeken, zwegen en worstelen, totdat hij gegrepen werd door het Calvinisme. Hij zocht de ware schoonheid en vond de schoone waarheid.

Calvinist was hij in den waren zin des woords, in leer en leven, naief en loch reëel. God riep hem, den zoekenden en in duister tastenden kunstenaar tot Zijn wonderbaar licht.

En van dien tijd af zag mijnheer Knap alles in dat wonder licht. Hij voelde verwantschap met een ieder, die God vreesde.

Mijnheer Knap was Calvinist en dit spoorde hem aan tot bestudeering der theologische waarheden. In Kuyper, Bavinck en Woltjer was hij even goed thuis als in zijn eigen atelier en in zijn kleine vriendenkring getuigde hij er van en legde, om een voorbeeld te noemen, den nadruk er op, dat ziel en lichaam beide verheerlijkt zouden worden.

Naief was hij en toch reëel. Zijn, als kunstenaar, zoo fijn besmaakte ziel, ving als een Aeolusharp de door ons zoo weinig beluisterde klanken in Gods schepping op. Toch was zijn blik niet begrensd, getuige een van zijn lezingen, waarin hij wees op de eenheid in de schepping en aan de hand der geschiedenis naging, hoe kleeding en muziek gelijken tred hielden met de ontwikkeling der historie.

Wij gevoelen eerst diep, wat wij in hem verloren hebben, als wij nagaan zijn, helaas, in stilte en in alle bescheidenheid verrichten arbeid, namelijk zijn reformatie in het bekenonderwijs, zijn zoeken naar een definitie van schoonheid en vooral niet te vergeten, de door hem voor het eerst uitgewerkte en in toepassing gebrachte nieuwe opvatting der voordrachtskunst, waarvan hij de grond- en richtingslijnen gevonden had in Prof. Dr J. Woltjer's „Norm en beginsel in de literatuur".

Vooral dit laatste is van groot belang. Zijn critiek tegen het in onze Gereformeerde wereld langzaam ingeburgerde, verkapt tooneelspel, was niet afbrekend, maar opbouwend, want hij gaf er voor in de plaats reële Calvinistische kunst.

En nu weet ik, dat velen zeggen, dat deze beide niet samen kunnen gaan of anders dat kunst maar een opgeplakt etiket is voor iets, wat niet op ons terrein ligt. Maar wie uwer ooit iets heeft gezien van zijn werk op dit gebied, hetzij met gymnasiasten op de schoolavonden, hetzij met studenten op den declamatieavond van Mei 1929 en niet critisch, maar ontvankelijk tegenover dit nieuwe stand, zal moeten getuigen dat dit echte, ware, onopgesmukte Calvinistische kunst was.

Zijn grondgedachten waren immers, dat de handeling alleen door het woord vertolkt wordt, ondersteund door gebaren, die het woord van nature vergezellen; maar toch zoo, dat de plastiek van

het gebaar adaequaat zij aan die van het poetische gesproken woord. De zichtbare nabootsing echter van personen of handelingen, die de dichtelijke voordracht tot een soort van spel zouden maken, is als in strijd met het wezen der poëzie niet toegelaten. Vanzelf sprekend is het, dat de begripsinhoud van het verhaal onvoldoende is om de schoonheid ervan te verstaan. Die schoonheid rust in de idee en vindt uitdrukking in de wijze, waarop de dichter die idee verwerkt heeft. In de verklaring komt die schoonheid eerst in haar volkomen rijkdom tot uitdrukking.

Ziedaar iets van mijnheer Knap's geest en zoo zien wij hem als stoer Calvinist, als kunstenaar bij de gratie Gods, als filosoof, als profeet, als reformator.

Wij hebben een schuld aan hem, want wij hebben hem lang niet altijd begrepen en niet genoeg gewaardeerd. Maar deze schuld kan worden voldaan, want wij, zijn leerlingen, kunnen en moeten de fakkel, die hij ontstoken en ons gegeven heeft, laten lichten in onze Gereformeerde wereld, opdat zijn werken hem mogen navolgen.

En zoo strijdende voor zijn zaak, voor Gods zaak, behoeven wij om zijn heengaan niet te blijven treuren als degenen, die geen hoop hebben, want ons afscheid van hem is maar tijdelijk, maar dan gevoelen wij iets van heilige jaloerschheid op hem, die opgegaan is naar Gods altaren, tot God onze God, de bron van vreugd, die na kortstondig ongeneugt, ons eindeloos verheugt.

J. I. S. Jr.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

Werkstaking.

V. (Slot.)

Wie de ernstige ontwikkelingen, die zich de laatste weken in Twente hebben voorgedaan, met belangstelling heeft gevolgd, zal wel verstaan, dat men niet te spoedig met een oordeel over een bepaald conflict gereed kan zijn.

Hier werken zoveel verschillende factoren, economische, psychologische, wellicht ook politieke, hier is een revolutionaire strooming te onderkennen, en tegelijk ook, gelukkig, een antirevolutionaire strooming, hier komen ook vragen van strategie en tactiek aan de orde, die volstrekt niet zoo eenvoudig liggen als sommigen meenen.

Hier komen de Christelijke arbeiders in een situatie, die ze niet hebben gemaakt, die ze niet hebben gewild, die opgedrongen is en gekomen, maar die, nu ze er is, zich niet wegdringen laat. Hier komen de leiders zelf, elk oogenblik voor moeilijkheden, die overwonnen moeten, en waarbij het gaat om de vraag wat het beginsel gebiedt of ook verbiedt.

Natuurlijk schrijven wij nu niet over het conflict in de Textiel-industrie. Maar wij grijpen het aan, in zijn felheid en in zijn gecompliceerdheid, om opnieuw te laten voelen, hoe moeilijk het is voor buitenstaanders om te komen tot een zuiver oordeel, niet alleen over de bedoelingen, maar zelfs over de handelingen van hen, die bij zulk een economisch conflict zijn betrokken.

Toch staat voor ons vast, dat in dagen van zulk een spannenden strijd, niet gezweven kan worden van het conflict, in de samenkomst der Gemeente, zoomin als het mogelijk is het conflict dood te zwijgen in den arbeid van het huisbezoek.

Voor een deel is de weg en de taak gewezen en eenvoudig. In het gebed moet de begeerte naar voren komen, dat de overeenstemming zal worden gevonden op de basis van het recht en dat de stad bewaard worde voor ergerlijke tooneelen en meer in het bijzonder, Gods kinderen mogen behoeft voor de verleidingen van den Boze.

Maar de vraag rijst toch wel of men het hierbij kan laten. Men versta ons niet verkeerd. Wij weten wel, dat het gebed der Gemeente, dat de smeking tot God en de verootmoediging van groote betekenis is. Wij achten het volstrekt niet gering, dat de nood van de strijdende partijen voor God wordt gebracht. Dat ook hierin de gemeenschap der heiligen tot uiting komt.

Moet echter niet positief partij worden gekozen? Moet niet de Kerk zich stellen achter de zwakkere groepen, achter degenen, die verdrukt worden en wier tranen dierbaar zijn in Gods ogen? Wij ontkennen niet, dat er in onze dagen wel worden aangetroffen, ook in Gereformeerde kringen, die dit eigenlijk van de Kerk verwachten. Dat er buiten de Gereformeerde Kerken stemmen worden gehoord, die vragen, dat de Kerk zich zonder te vragen stelt achter de eischen der arbeiders.

Daartegenover kan het voorkomen, dat er hier en daar nog iemand gevonden wordt, die bij elk conflict, terstond een scherpe veroordeeling in de prediking des Woords hooren wil. Ten deele omdat hij het wezen der werkstaking verkeerd ziet, ten deele omdat hij verwacht, dat de Kerk instinctief zal kiezen voor welk aardich gezag dan ook.

Toch voelt ieder bij eenig nadenken, dat de zaak zoo nimmer kan liggen. Dat men daartoe ook Gods Woord niet mag verwringen en mishandelen. Dat de dienaar niet het Woord van den Meester mag gebruiken om te zeggen, wat zijn eigen hart hem ingeeft.

Gods Woord geeft veel licht over deze dingen. En Gods Woord moet gepredikt aan heeren en knechten. Gods Woord en Gods elsch met alle scherpheid en klam.

De eisch om den vrede na te jagen en de gerechtigheid te zoeken. De eisch om recht te doen en ook te zien op hetgeen des anderen is. De eisch waarmee het zedde gebod tot ons komt, en het achtste en het tiende.

Maar evenzeer is daar ook in die dagen van strijd die de ziel van zoo velen verscheurt, de boodschap des heils. De verzoening van alle dingen in het bloed van den Zoon, de herstelling ook van het geschonden leven, in den Christus Gods.

Moet dan de prediker niet kiezen? Moet hij niet staan aan de zijde van het recht? Ik Meen, dat, wanneer hij Gods Woord recht snijdt, het antwoord op die vraag is gegeven. God is de God des rechts. God handhaaft ook het recht. Wie aan Gods zijde staat, die heeft ook voor het recht gebogen, voor het recht gekozen.

Het kan zijn, dat een bepaald conflict zoo duidelijk en klaar voor ons ligt, dat het evident is, waar het recht en waar het onrecht schuilt. Dat zal, wanneer Gods Woord opgeheven wordt als de kandelaar, ook wel blijken.

Maar in den regel liggen de zaken zoo eenvoudig niet en is het volstrekt niet een eisch die men stellen mag, dat de prediker zich voor de een of andere partij zou uitspreken. Misschien mag hij dat doen in een persoonlijk gesprek, misschien moet hij dat doen bij een herderlijk bezoek, misschien is hij als privaat persoon in staat zich een oordeel over het conflict en al wat er aan vast zit, te vormen.

Ook hier past echter weer groote bescheidenheid en voorzichtigheid, wijl men de harder is van al de schapen en de geestelijke leidman van heel de gemeente.

Op den kansel echter spreke niet de Dienaar, maar spreke de Meester door Zijnen knecht.

Dat zal dus betekenen, dat in den regel de schuld-vraag niet wordt behandeld anders dan in den algemeenen zin. Dat niet de een partij wordt gezegend en de andere vervloekt. Dan blijft de verantwoordelijkheid rusten, daar waar zij inderdaad behoort te zijn en wordt tegenover alle conflict geplaatst de onafwijshare en onveranderlijke eisch van de wet des Heeren, gelijk Christus ons die in een hoofdsom leerde: „God lief te hebben, uit geheel ons hart en den naaste te beminnen als onszelf".

Dan heeft de Kerk gekozen. Niet voor de arbeiders en niet voor de bezitters, om deze uitdrukkingen nu ook te gebruiken, maar voor het recht en den eisch van den Koning.

G. BAAS Kz.

MUZIKALE KRONIEK

Willem Pijper en Christelijke Jeugdlieiders.

Al te lang reeds liggen ze samen op bespreking te wachten; waarom zouden ze niet eens samen voor het voetlicht gebracht worden?

Het loont de moeite, de volledige titels naast, en daarmee vanzelf tegenover elkaar te stellen.

Willem Pijper, De Quintencirkel. Opstellen over Muziek. 2e druk 1931. — N.V. Em. Querido's Uitgeversmij, Amsterdam.

Christelijke Liederen voor Jeugd-Evangelisatie, School en Huis. — J. N. Voorhoeve, Den Haag.

Ziedaar de „antithese" op muziekgebied: Pijper ten tooneele gevoerd tegelijk met een „muziekje" dat 's Zondags op het harmonium pleegt afgezaagd te worden. Als Pijper gelijk heeft met zijn bewering, dat de „melomanie van den Hollandor is een harmonium-muzikaliteit", en dat „het produceeren van min of meer in een systeem thuisbehoorende klankenreeksen een bij uitstek onder het begrip Zondag vallende bezigheid geworden is", dan vreeszen we dat hij ook nog dit soort schoons bedoelt.

We zullen ons niet vernaken met de tegenstelling Querido-Voorhoeve; alleen constateeren, dat uitgeversnamen vlaggen zijn die een lading dekken, en dat hier niet onder valsche vlag gevaren wordt.

Evenmin zullen we des heeren Pijpers opstellen door uitvoerige excerpten in de belangstelling aanbevelen, want we hebben hier te doen met een herdruk; bovendien is het goed, dat men Pijper zelf leest.

Volgens de gang der Christelijke associatie zou ik, als we op de titels afgaan, eigenlijk „De Quintencirkel" behoort te moeten afkappen. (Kan van die uitgeverij iets goeds komen?) Daartegenover zou ik alle Christelijke Liederen, dus ook deze, „warm moeten aanbevelen".

„tMoet hier echter noodzakelijk anders zijn dan „men" verwacht.

Om allerlei redenen is het buitengewoon interessant, en naar we meenen, niet bijster gevaarlijk, om „De Quintencirkel" te lezen. Pijper wordt blijkbaar gelezen, maar waarschijnlijk is het aantal Gereformeerde lezers miniem. We gunnen hem ook in die kringen klandizie.

Pijper is een vakmuzicus die over zijn vak behoort te kan schrijven: een uitzondering onder de muzikanten.

Vooral: Pijpers perswerk behoort bij zijn muziekpraktijk. Voorloepig kan ik zijn boekjes beter waardeeren dan zijn „muziekjes", maar wie „De Quintencirkel" gelezen heeft, begrijpt toch iets beter

waarom zulk e

Pijper halve z ringen, lezen, e van zijn prettig werking

Pijper muziek- gingen, deeren, welsprek minste wil, O lijkt i

Ten o De An Diepenb neer nie „Onderl ziek en Neo-clas Tristan vinsky, Bartók e

En n woorden liederen Eerlij hooge ik be Daar ka niet gel hier en salie w

Toch soort v liggen v Als i ruischt veel van eenig t en dan in de b passage anders het dar in de s octaven standpu gelieen No. 3 wijs wa harmoni veld v sanie w

We v kinsver ijverige moet „ Eenve Wie ad niet te spelen v die ene werk, d gehoor

Studi schap is evangeli

„De i Voor hoave e leversne is dit b en in n der we bij de zijn toe ven en

Met zien, in arbeid

Maar dezen „ onbruik

Het i die zoo heeft v haarhe oordeel om de

Het i nu ope voor ge niet, en niet ali

Zoo

„De i

Voor

hoave e

leversne

is dit b

en in n

der we

bij de

zijn toe

ven en

gerechtigheid
ok te zien op
hoe het zedele
tiende.

van strijd die
chap des heils
loed van den
den leven. in

Moet hij niet
en, dat, wan-
woord op die
is. God hand-
taat, die heeft
it gekozen.

zoo duidelijk
is, waar het
zal, wanneer
andelaar, ook

eenvoudig niet
en stellen mag,
ere partij zou
een persoon-
bij een her-
at persoon in
al wat er aan

cheidenheid en
n al de scha-
de gemeente.
Dienaar, maar

gel de schuld-
in den alge-
it gezegend en
tweerdelijkheid

zijn en wordt
rijbare en on-
Heeren, gelijk
„God lief te
te te beminnen

de arbeiders en
ogen nu ook te
eisch van den

BAAS K.

ONIEK
llederen.

op bespreking
t eens samen
1?

itels naast, en
stellen.

cirkel. Op
— N.V. Em.

Jeugd-Evan-
N. Voorhoeve,

gebied: Pijper
en „muziekje”

eeft afgezaagd
zijn bewering,

lander is een
et produceeren

uisbehoorende
er het begrip

is”, dan vree-
choons bedoelt,

met de tegen-
constateeren,

ie een lading
dsche vlag ge-

ijpers opstellen

ingstelling aan-
doen met een

dat men Pijper

associatie zou

lijk „De Quin-
nen. (Kan van

Duartegenover

tus ook deze,

anders zijn dan

engewoon inte-
bijster gevaar-

n. Pijper wordt

ik is het aantal

unnen hem ook

er zijn vak be-
ondering onder

bij zijn muziek-
jes beter waar-

wie „De Quin-
toch iets beter

waarom deze pionier van de moderne jongeren
zulk muziek maakt.

Pijper houdt van pittig. Hij kruidt zijn allesbe-
halve zachtzinnige critiek met gewichtige bewe-
ringen, die als stimulans werken om verder te
lezen, en die toch ons geloof in de ongelofelijkheid
van zijn conclusies niet schokken. Dat leest wel
prettig, en houdt het critisch apparaat gezond in
werking.

Pijper is in zijn „drukjes” propagandist voor
muziek-revolutionaire kring, met dictatoriale neig-
ingen. Men moge het geene „dictator” niet waar-
deeren, dat kan toch samengaan met respect voor
welsprekendheid. Hulde voor zoover Pijper ten
minste als literator kan zeggen wat hij als musicus
wil. Over de merkwaardige betekenissen van de rest
lijkt het me niet geschikt nu en hier te schrijven.

Ter oriëntering de titels van de hoofdstukken:
De Antimuzikaliteit van den Hollander, Alphons
Diepenbroek, Paus del Silenzio (zoek dezez men-
neer niet in uw muzieklexicon, want het betekent:
„Onderbreking van de Stilte”), Mechanische Mu-
ziek en Virtuozendom, Ludwig van Beethoven, Het
Neo-classicisme, Muziekleven en Concertpraktijk,
Tristan in 1926, Beethoven en de Jazz, Igor Stra-
vinsky, Darius Milhaud, Arthur Honegger, Béla
Bartók en het Neo-beethovenisme, Moderne Muziek.

En nu, — van moderne muziek, in moderne
woorden verdedigd, naar „Christelijke Jeugd-
liederen”.

Eerlijk gezegd had ik deze aangevraagd in de
hoop een flinke verbetering te kunnen constateeren.

Ik beperk me in deze rubriek tot de muziek.
Daar kan ik niet veel beters van zeggen dan dat ze
niet geheel en al ondraaglijk is. Blijkbaar zijn er
hier en daar wel pogingen gedaan om de harmoni-
satie wat te verlevendigen.

Toch is ook deze zetting nog ingesteld op die
soort van spelers die graag in de linkerhand „laten
liggen wat ligt”.

Als illustratie neem ik de melodie van „Er
ruischt langs de wolken”. Is het niet rijkelijk te
veel van het slechte, als we de tweede regel (ver-
eenigt te zamen) sluitend met een accoord op es,
en dan nog zevenmaal (7 x) die schoone toon
in de bas mogen herhalen? Weliswaar wordt deze
passage die in de volgende regel terugkeert, daar
anders geharmoniseerd, maar wat 'n gesukkel is
het dan toch weer. Het vermijden van sprongen
in de stemvoering, en het omzeilen van bedekte
octaven (ik noem maar iets) schijnt een overwonne
standpunt — tot groote schade van de be-evan-
geliseerde oren.

No. 8, 9 en 10 worden alle drie gezongen op de
wijs van „Er ruischt”, en alle drie keeren is de
harmonisatie precies gelijk. Is het niet criant-ver-
velend? Juist bij zoo'n algemeene, en toch al zoo
schiefs wijs is afwisseling broodnodig!

We vreezen, dat er achter al die vergemakkelij-
kingsverschijnselen nog een „goede bedoeling” zit:
lijverige zielen te helpen die niet kunnen spelen. Het
moet „eenvoudig” blijven.

Eenvoudig is niet hetzelfde als fout en leelijk.
Wie acht maal es noodig heeft achter elkaar om
niet te derailleen, oefene zich in het behoortlijk
spelen van de melodie met één vinger. Als hij met
die ene vinger behoortlijk begeleidt, doet hij beter
werk, dan wie met vier stemmen-eigen en ander
gehoor verknoot.

Studie van eenvoudige muziek aanbevolen! Beter-
schap is niet slechts gewenscht maar juist voor het
evangelisatiewerk dringend geboden!

J. L. F.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

„De Gids” - onbruikbare Evangelisatielectuur.

Voor eenige weken verscheen bij de firma Voor-
hoeve een boekje onder den titel „Gids voor de
levensreis”. Volgens de bijgevoegde mededeeling
is dit boekje een vertaling, en is het in vele talen
en in miljoenen exemplaren over een groot deel
der wereld verspreid. Ook in Vlaanderen is het
bij de Evangelisatie gebruikt. En nu begint het
zijn tocht door Nederland. Het is aardig uitgege-
ven en goedkoop in prijs.

Met belangstelling heb ik dit boekje doorge-
zien, in de hoop, dat het voor onze Evangelisatie-
arbeid geschikt zou zijn.

Maar — zonder eenig voorbehoud moet van
dezen „Gids voor de levensreis” worden gezegd:
onbruikbare Evangelisatielectuur!

Het doet me leed voor de firma Voorhoeve,
die zooveel en zo vaak goede en mooie lectuur
heeft verspreid, waarvan we met groote dank-
baarheid hebben gebruik gemaakt, dat dit harde
oordeel moet worden uitgesproken, maar het kan
om de waarheid niet anders.

Het is niet onmogelijk, dat iemand vraagt, of dit
nu openlijk moet worden geschreven. Als we iets
voor gebruik niet geschikt achten, nemen we het
niet, en daarmee uit; maar we gaan dan toch
niet altijd er over schrijven?

Zoo heb ik ook aanvankelijk gedacht. In den

kring van de Evangelisatie-commissie van 's Gra-
venhage-Oost heb ik er over gesproken in ver-
band met de gedane aanbieding, en is toen op
mijn advies besloten, op de aanbieding niet in te
gaan.

Maar tot mijn groote verwondering is in de
laatste paar weken in de ook onder ons gelezen
Christelijke dagbladen en zelfs in het laatste
nummer van „De Bazuin” dit boekje gunstig en
met warme aanbeveling gerecenseerd. Dat is van
leidinggevend mannen een aanbeveling voor ons
en onze mannen, die in de Evangelisatie arbeiden.
En nu kan ik mij eerst genomen besluit niet
blijven, maar moet nu openlijk zeggen: HET BE-
DOELDE BOEKJE MOGEN WE NIET VER-
SPREIDEN! Deze „Gids” is onbruikbare Evan-
gelisatie-lectuur!

Want de in dit boekje gegeven voorstelling van
den weg der zaligheid is de leer der algemeene
verzoening. D.w.z., er wordt deze voorstelling ge-
geven: Christus is voor alle menschen zonder
onderscheid gestorven, en nu behoeft een zondaar
niets anders te doen, dan het ook voor hem ge-
brachte offer te aanvaarden. Doet hij dat, dan is hij
behouden; doet hij het niet, dan is hij verloren. Het
onvervalsche Evangelie der algemeene verzoening,
zoals het in de dagen der Dordtsche Synode
door de Remonstranten, en heden door het Lager
des Heils, het „Zoeklicht”, en door vele anderen
gepredikt wordt. En waartegen de beroemde Dordt-
sche Synode krachtig de waarheid Gods verdedigd
heeft; waartegen tal van beroemde Gereformeerde
theologen uit vorige eeuwen hebben gestreden, en
waartegen voor eenige decennien dr. A. Kuyper
zijn studie heeft gericht: „Dat de genade parti-
culier is”.

Welnu, die leer is het, die in de „Gids” wordt
gepredikt. Niet een enkele maal; men zou het
door de vingers kunnen zien, zooals in verschil-
lende tractaatjes, die ook op die onderstelling der
algemeene verzoening rusten, maar waarin het niet
zoo duidelijk op den voorgrond treedt. Maar hier
wordt die verderfelijke leer overal, op bijna elke
bladzijde duidelijk leesbaar voorgesteld. Een enkel
voorbeeld:

„God heeft reeds voorlang al wat voor uw red-
ding noodig is, volbracht. Hij had u zoo lief,
dat Hij Zijnen eeniggeboren Zoon voor u in den
dood deed gaan. Zoodra gij erkent, een zondaar
voor God te zijn, en gelooft, dat Jezus op Golgo-
tha's kruis is gestorven en onder het oordeel
Gods is geweest, om ook u zalig te maken, hebt
gij het eenwige leven”, blz. 2. En dit „u” is ge-
richt tot alle lezers van het boekje. In dien trant
gaat het boekje voort; datzelfde Evangelie pre-
dikt het overal.

Maar dat Evangelie is in lijnrechten strijd met
het Woord des Heeren. Christus stierf niet voor
allen, maar alleen voor de uitverkorenen. En dat
is niet een twist over het getal alleen, over de
uitgebreidheid der voldoening, maar ook over den
 aard van heel het verlossingswerk. Want de con-
sequenties zijn voor het grijpen: de mensch be-
hoeft alleen maar aan te nemen. Dus is geloof
iets anders, dan de Schrift zegt; het element
van boeten, van bidden om vergeving gaat te-
loor. De zaligheid ligt dan aan den mensch. De
vrije wil van den mensch beslist. God blijft geen
Souverein.

Meer wil ik er nu niet van zeggen. Ik wilde
alleen maar even herhalen dat deze „Gids” on-
bruikbaar is, en aan de waarheid van Gods Woord
te kort doet en van het verlossingswerk van den
Zalmaker en Borg een onjuiste voorstelling geeft.

Het is me wel duidelijk, hoe het komt, dat ook
in onze pers gunstige recensie gegeven is. Een
redacteur heeft geen tijd, alles grondig door te
zien. En als dan iets verschijnt van een bekende
Christelijke firma, die veel goeds door des Heeren
gunst mocht doen, dan wordt even het boekje
bezien, het bijgevoegd prospectus doorgelezen —
en de pen wordt gegrepen voor een gunstige re-
censie, af.

Maar zoo kan het toch niet. Er zijn velen,
die dergelijke recensies lezen, en er op af zouden
gaan; en misschien in grooter of kleiner getal het
boekje zouden verspreiden, omdat het toch immers
in onze eigen leidinggevende pers zoo gunstig
beoordeeld en zoo warm aanbevolen is.

Daarom moeten we groote zorg dragen, dat we
aanbevelen alleen dát, wat inderdaad aanbevolen
worden kan. En onze menschen, particulieren en
commissies en andere organisaties, moeten zich
gerust aan een onzerzijds gegeven recensie kunnen
toevertrouwen.

Allerminst is dit als een verwijt bedoeld. Quan-
doque Homerus dormitat. Maar het is beter, dat
hij als gewoonlijk wakker is.

Voor de Zondagsscholen hebben we de ver-
trouwde gids van Jachin. Onze Zondagsschoolcom-
missies kunnen veilig afgaan op de daar gegeven
recensies.

Zooiets hebben we noodig voor al onze Evan-
gelisatie-lectuur.

Want wanneer we aan de wereld buiten God
iets aanbieden als medicijn voor haar kwalen en
ellende, moeten we weten, weten, dat het deug-
delijke middelen zijn. Al wat niet zoo is, is voor
haar schadelijk.

Deze „Gids voor de levensreis” wordt dus door
onze Evangelisatie-commissies niet verspreid. En
evenmin door particulieren. We mogen alleen bron-
gen wat in overeenstemming is met de waar-
heid Gods. Ik las, dat dit boekje ook in Vlaan-
deren wordt verspreid; maar het zal wel niet
door onze Gereformeerde Evangelisatie worden ge-
daan.

C. B.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

De actie van de jonggereformeerden in Zwitserland.

V.

Zoo kwam dan dr. Charles Schüle van zijn stu-
dien te Genève naar Zürich terug. Doch wondere
leiding des Heeren! In Zürich zal men nu een den
kleinen kring van jonggereformeerden aterkend
schouwspel zien. Een strijd van deze twee: de
oudere R. Grob tegen wien de jongere C. Schüle
in het strijdperk zal treden; beiden de wapenen
gescherpt: de een ze ontleend aan het wapentuig
in den brief aan de Efeziërs aangewezen; de an-
dere ze uit een door den jongere van de twee ont-
dekt tuighuis te Genève, geschikt om de jongge-
reformeerden te bestrijden. Gelukkig neen! Hadden
de jonggereformeerden misschien met spanning ge-
wacht en gedacht bij Schüles terugkeer: wat zal dat
nu geven? Tot hun innige blijdschap zien ze dra
deze beiden, de oudere en de jongere, de een meer
een blonde gezette Zwitser uit de noordelijke kan-
tons, de ander meer donker en minder fors
gebouwd, samen overleggen, samen spreken, sa-
men handelen en samen strijden voor de begin-
selen der jonggereformeerden, reeds lief geworden.
Och wat! Oppervlakkige onderzoekers en vluchtige
lezers kunnen zinnen over de mogelijkheid wa-
penen te smeden uit Calvijn's werken, geschikt
in den strijd tegen de gereformeerden; ja in ons
eigen land hebben wij het schouwspel gezien, dat
een hoogleraar te Utrecht metterdaad een strijd-
middel meende te kunnen fabriceren uit Calvijn's
werken tegen de gereformeerden; doch hij sneed en
wondde zich zelf daarmee met een moeilijk te
herstellen letsel, toegebracht aan eigen wetenschap-
pelijke naam. Charles Schüle was geen bevoor-
oordeeld onderzoeker; deze jonge geleerde stelde
niet de voorafzetting: daar moet en daar wil ik
uitkomen. Hij nam zich ernstig voor zich te laten
leiden door objectief onderzoek en de jonggere-
formeerden te Zürich telden hem dra onder hun
meest bekwame leiders. Deze dr. Charles Schüle
bezoekt ook ons land en maakte hier kennissen
en vrienden onder onze leidende figuren, vooral op
politiek terrein. Wilt ge nader kennis maken met
dezen bescheiden en sympathieken geleerde, schaf
u dan aan No. 4 van de uitgaven van de Jong-
gereformeerden, getiteld: Die Grundlagen des
reformierten Kirchenrechtes von Char-
les Schüle, zweite Auflage, mitten durch, verlag
der Reformierten Schweizer Zeitung, Buchdruckerei
zum Hirzen A. G. Basel. Voor Duitschland te
verkrijgen in den Buchhandlung des Erziehungs-
vereins, Chr. Buyer G. m. b. H., Elberfeld. Het feit,
dat dit boek ook te Elberfeld is te verkrijgen,
wijst er op dat de jonggereformeerden van Zwitser-
land als per intuïtie gevoeld hebben, dat ze con-
tact hebben te zoeken. Vele Zwitsers, Hongaren,
Duitschers en Franschen onder de issues van Cal-
vijn bezochten de hogescholen van Schotland,
het land van John Knox. Dat lag voor de hand.
Een dubbele overweging leidde daartoe heel ge-
makkelijk. De gereformeerden in Schotland zijn
sterk in aantal; zij hebben in zeer vele centra van
het vasteland gemeenten; hadden van oudsher een
uithnemenden naam en, door in Schotland een jaar
te studeeren verwierven ze zich wel zooveel kennis
van het Engelsch, dat zij konden rekenen die taal
min of meer machtig te zijn. Echter, Schotland
heeft weinig ten goede kunnen doen tot bewa-
ring, ontwikkeling en toepassing van de gerefor-
meerde leer op velerlei terrein des levens, een-
voudig wijl Schotland geen leiding gaf, doch zelf
werd geleid door de Deutsche godgeleerdheid. De
jonge mannen die in Schotland eenigen tijd ge-
studeerd hebben kwamen in hun eigen land en
kring terug niet met nieuwe schatten, gelijk het
geval was bij dr. Schüle, doch meestal als on-
thousiasten voor de eenheidsbeweging.

Zoo ligt er dan een teeken ten goede in dat
men van uit Zürichs jonggereformeerde groep
contact zocht eerst met de Deutsche gereformeer-
den, dan met die van Schotland en door de Duit-
schers kwamen zij in aanraking met ons. Elber-
feld is hier door zijn namen een omen.

Het kan ons dan ook niet al te zeer verwon-
deren dat wij op de Tagung van den Reform-
ierten Bund straks mannen uit Zürich zul-
len aantreffen.

Op de twintigste jaarvergadering van genoemden
bond in 1925, samgekomen te Duisburg-
Meiderich, houdt dan ook dr. R. Grob een rede
over: Erneuerung oder Wiederherstellung
der Vergangenheit. De titel van dit